

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀ

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

ԵՆԹԱԿԱՅՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՎԵՃԸ ԼՈՒԾԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

3 հունվարի 2023 թվական

ք. Երևան

ուսումնասիրելով ըստ հայցի՝ ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարության ընդդեմ «Դասական երաժշտության առաջարկություն» հասարակական կազմակերպության՝ գումարի բռնագանձման պահանջի մասին թիվ ՀԿԴ/0106/02/22 (ԵԴ/10742/02/22) քաղաքացիական գործի ենթակայությունը որոշելու նպատակով այն Վճռաբեկ դատարանի նախագահին ուղարկելու վերաբերյալ ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանի՝ 2022 թվականի դեկտեմբերի 23-ի որոշումը,

Պ Ա Ր Զ Ե Ց Ի

Գործի դատավարական նախապատմությունը.

1. ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարությունը 2022 թվականի ապրիլի 15-ին հայցադիմում է ներկայացրել Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան ընդդեմ «Դասական երաժշտության առաջարկություն» հասարակական կազմակերպության՝ գումարի բռնագանձման պահանջի մասին:

2. Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի՝ 2022 թվականի ապրիլի 25-ի որոշմամբ հայցադիմումն ընդունվել է վարույթ:

3. Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի՝ 2022 թվականի նոյեմբերի 30-ի որոշմամբ քաղաքացիական գործը հանձնվել է ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանի քննությանը:

4. 2022 թվականի դեկտեմբերի 22-ին թիվ ԵԴ/10742/02/22 քաղաքացիական գործը ստացվել է ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանում, որին շնորհվել է ՀԿԴ/0106/02/22 համարը:

Հակակոռուպցիոն դատարանի՝ 2022 թվականի դեկտեմբերի 23-ի որոշմամբ քաղաքացիական գործի ենթակայությունը որոշելու նպատակով այն ուղարկվել է ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի նախագահին:

5. Գործը ՀՀ Վճռաբեկ դատարանում ստացվել է 2022 թվականի դեկտեմբերի 26-ին:

Ենթակայության վերաբերյալ վեճի լուծման համար էական նշանակություն ունեցող փաստական հանգամանքները.

6. Հղում կատարելով «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 24-րդ հոդվածի 3-րդ մասին, 2021 թվականի ապրիլի 14-ին ընդունված՝ ««Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» թիվ ՀՕ-331-Ն ՀՀ սահմանադրական օրենքի 19-րդ հոդվածի 19-րդ, 22-րդ, 23-րդ և 24-րդ մասերին, Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը 2022 թվականի նոյեմբերի 30-ի որոշմամբ քաղաքացիական գործն ըստ ենթակայության ուղարկել է հակակոռուպցիոն դատարան՝ հետևյալ պատճառաբանությամբ. «(...) *Դատարանի վարույթում քննվող պետության գույքային և ոչ գույքային շահերը շոշափող այն քաղաքացիական գործերը, որոնցով անցում չի կատարվել դատարանության փուլ, պետք է հանձնվեն բացառապես հակակոռուպցիոն դատարանի քննությանը:*

(...) Տվյալ դեպքում, ուսումնասիրելով թիվ ԵԴ/10742/02/22 գործով ներկայացված պահանջը, Դատարանն արձանագրում է, որ այն իրենից ներկայացնում է գումարի բռնագանձման պահանջ, իսկ գործով հայցվոր է հանդիսանում ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարությունը, որպիսի պայմաններում Դատարանը գտնում է, որ սույն գործով ներկայացված պահանջի քննությունն անխուսափելիորեն առնչվում է Հայաստանի Հանրապետության գույքային շահերին, ուստի Դատարանը գտնում է, որ (...)

թիվ ԵԴ/10742/02/22 քաղաքացիական գործը պետք է հանձնել հակակոռուպցիոն դատարանի քննությանը»¹:

7. Հղում կատարելով «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 24-րդ հոդվածի 3-րդ մասին, ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 26-րդ հոդվածի 1-ին և 3-րդ մասերին՝ Հակակոռուպցիոն դատարանը 2022 թվականի դեկտեմբերի 23-ի որոշմամբ գտել է, որ սույն գործը ենթակա է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին և այդ առնչությամբ դիմել է Վճռաբեկ դատարանի նախագահին՝ նշելով հետևյալը. «(...) /Օ/րենսդիրը Հակակոռուպցիոն դատարանի ենթակայությանն է վերապահել պետության գույքային և ոչ գույքային շահերի պաշտպանությանն ուղղված հայցերի քննությունը: Ընդ որում, ոչ թե ցանկացած պետական մարմնի կողմից ներկայացված հայցերը, այլ միայն ՀՀ դատախազության կողմից ներկայացված հայցերը:

Եման եզրահանգման հիմք են ծառայում 2021 թվականի ապրիլի 14-ին ընդունված ««Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» թիվ ՀՕ-331-Ն ՀՀ սահմանադրական օրենքի նախագծի ընդունման հիմնավորումները, որով օրենսդիրը մրադիր է եղել ոչ միայն հակակոռուպցիոն դատարանին փալ մասնագիտացված դատարանի կարգավիճակ, այլ նաև նախարեսել՝ փվյալ դատարանի քննությանը ենթակա քաղաքացիական վեճերի սահմանափակ շրջանակ և հակակոռուպցիոն դատարանի ենթակայությանը վերապահել միայն ՀՀ դատախազության կողմից պետության գույքային և ոչ գույքային շահերի պաշտպանությանն ուղղված հայցերի քննությունը:

(...) Ամփոփելով, Դատարանը եզրահանգում է, որ թիվ ՀԿԴ/0106/02/22 (ԵԴ/10742/02/22) քաղաքացիական գործը (...) հակակոռուպցիոն քաղաքացիական գործ չէ, և այն ենթակա չէ քննության հակակոռուպցիոն դատարանում»²:

Վճռաբեկ դատարանի նախագահի պատճառաբանությունները և եզրահանգումը.

¹ Տե՛ս քաղաքացիական գործը, հատոր 2, թերթեր 74-76:

² Տե՛ս քաղաքացիական գործը, հատոր 3, թերթեր 3-4:

8. Սույն գործով Վճռաբեկ դատարանի նախագահի առջև բարձրացված իրավական հարցը հետևյալն է. *հիմնավոր է արդյոք ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանի հերևությունն այն մասին, որ թիվ ՀԿԴ/0106/02/22 (ԵԴ/10742/02/22) քաղաքացիական գործն ըստ հայցի՝ ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարության ընդդեմ «Գասական երաժշտության առաջարկություն» հասարակական կազմակերպության՝ գումարի բռնագանձման պահանջի մասին, ենթակա է Երևան քաղաքի առաջին արյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին:*

9. «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 2-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 3-րդ կետի համաձայն՝ *«Մասնագիտացված դատարաններն են՝ (...) հակակոռուպցիոն դատարանը»:*

«Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 24-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ *«Հակակոռուպցիոն դատարանին են ենթակա (...) քաղաքացիական դատավարության կարգով պետության գույքային և ոչ գույքային շահերի պաշտպանության հայցերով և «Ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման մասին» օրենքի հիման վրա գույքի բռնագանձման հայցերով հարուցված քաղաքացիական գործերը (...):»:*

10. Սույն որոշման նախորդ կետում վկայակոչված իրավական նորմերի վերլուծությունից հետևում է, որ հակակոռուպցիոն դատարանին ենթակա քաղաքացիական գործերն են՝ քաղաքացիական դատավարության կարգով պետության գույքային և ոչ գույքային շահերի պաշտպանությանն ուղղված հայցերով և «Ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման մասին» ՀՀ օրենքի հիման վրա գույքի բռնագանձման հայցերով հարուցված քաղաքացիական գործերը: Նշվածը հիմք է տալիս փաստելու, որ օրենսդիրը հակակոռուպցիոն դատարանի ենթակայությանն է վերապահել ոչ թե այն գործերը, որոնք **առնչվում են պետության գույքային և ոչ գույքային շահերին**, այլ այն հայցերով գործերը, որոնք **ուղղված են այդ շահերի պաշտպանությանը**: Այսինքն՝ հակակոռուպցիոն դատարանի ենթակայական իրավագործությունը սահմանափակված է **պետության գույքային և ոչ գույքային շահերի պաշտպանությանն ուղղված հայցերի** քննությամբ: Հարկ է նաև նշել, որ այս մոտեցումը բխում է 2021 թվականի ապրիլի 14-ին ընդունված՝ ««Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» թիվ ՀՕ-331-Ն ՀՀ սահմանադրական

օրենքի նախագծի ընդունման հիմնավորումներից, համաձայն որոնց, օրենսդիրը հակակոռուպցիոն դատարանին օժտել է մասնագիտացված դատարանի կարգավիճակով և ըստ այդմ՝ նախատեսել այդ դատարանի քննությանը ենթակա քաղաքացիաիրավական վեճերի սահմանափակ շրջանակ³:

Բացի այդ, նույն օրենքի հիմնավորումներից հետևում է, որ ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանի քաղաքացիական մասնագիտացմամբ դատավորների թվակազմը սահմանելիս (5 դատավոր), հիմք են ընդունվել ՀՀ գլխավոր դատախազության ապօրինի ծագում ունեցող գույքի բռնագանձման գործերով վարչության կողմից կատարված ուսումնասիրությունների և դատախազների կողմից դատարաններ ներկայացված՝ պետական շահերի պաշտպանության հայցերի վերաբերյալ վիճակագրական տվյալները: Նշվածը հիմք է տալիս հետևություն անելու, որ օրենսդրի նպատակն է եղել **հակակոռուպցիոն դատարանի ենթակայությանը վերապահել պետության գույքային և ոչ գույքային շահերի պաշտպանությանն ուղղված հայցերի քննությունը, որոնք ներկայացվել են ՀՀ դատախազության կողմից⁴:**

11. Սույն քաղաքացիական գործի նյութերի ուսումնասիրությունից հետևում է, որ.

- ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարությունը 2022 թվականի ապրիլի 15-ին հայցադիմում է ներկայացրել Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան ընդդեմ «Դասական երաժշտության առաջարկություն» հասարակական կազմակերպության՝ գումարի բռնագանձման պահանջի մասին⁵, որը Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի՝ 2022 թվականի ապրիլի 25-ի որոշմամբ ընդունվել է վարույթ⁶,

- հղում կատարելով «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 24-րդ հոդվածի 3-րդ մասին, 2021 թվականի ապրիլի 14-ին ընդունված՝ ««Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» թիվ ՀՕ-331-Ն ՀՀ

³ Տե՛ս 2021 թվականի ապրիլի 14-ին ընդունված՝ ««Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» թիվ ՀՕ-331-Ն ՀՀ սահմանադրական օրենքի նախագծի հիմնավորումները՝ ՀՀ Ազգային ժողովի պաշտոնական կայքէջում հետևյալ հղմամբ՝ http://www.parliament.am/draftreading_docs7/K-785_DR2.pdf

⁴ Տե՛ս նույն տեղում:

⁵ Տե՛ս սույն որոշման 1-ին կետը:

⁶ Տե՛ս սույն որոշման 2-րդ կետը:

սահմանադրական օրենքի 19-րդ հոդվածի 19-րդ, 22-րդ, 23-րդ և 24-րդ մասերին, Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը 2022 թվականի նոյեմբերի 30-ի որոշմամբ քաղաքացիական գործն ըստ ենթակայության ուղարկել է Հակակոռուպցիոն դատարան՝ այն պատճառաբանությամբ, որ ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարության կողմից ներկայացված պահանջի քննությունն անխուսափելիորեն առնչվում է Հայաստանի Հանրապետության գույքային շահերին⁷,

- հղում կատարելով «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» ՀՀ սահմանադրական օրենքի 24-րդ հոդվածի 3-րդ մասին, ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 26-րդ հոդվածի 1-ին և 3-րդ մասերին՝ ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանը 2022 թվականի դեկտեմբերի 23-ի որոշմամբ գտել է, որ գործը ենթակա է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին՝ նշելով, որ օրենսդիրը հակակոռուպցիոն դատարանի ենթակայությանն է վերապահել պետության գույքային և ոչ գույքային շահերի պաշտպանությանն ուղղված հայցերի քննությունը, ընդ որում, ոչ թե ցանկացած պետական մարմնի կողմից ներկայացված հայցերը, այլ միայն ՀՀ դատախազության կողմից ներկայացված հայցերը, ուստի՝ թիվ ՀԿԴ/0106/02/22 (ԵԴ/10742/02/22) քաղաքացիական գործը հակակոռուպցիոն քաղաքացիական գործ չէ, և այն ենթակա չէ քննության հակակոռուպցիոն դատարանում⁸:

12. Նախորդ կետում մեջբերված փաստական հանգամանքները գնահատելով սույն որոշման 9-10-րդ կետերում վկայակոչված իրավադրույթների և արտահայտված իրավական դիրքորոշումների լույսի ներքո, հարկ է փաստել, որ սույն գործով Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան հայցադիմում է ներկայացվել ՀՀ մշակույթի նախարարության կողմից, ընդ որում՝ այն ներկայացվել է ընդդեմ «Դասական երաժշտության աջակցության» ՀԿ-ի՝ գումարի բռնագանձման պահանջի մասին: Այսինքն՝ հայցադիմումի առարկան է կազմում գումարի բռնագանձման պահանջը, որը թեև կարող է նաև առնչվել պետության գույքային և ոչ գույքային շահերին, սակայն ուղղակիորեն միտված չէ այդ շահերի պաշտպանությանը: Այլ կերպ, հայցադիմումի առարկան չի հետապնդում հանրային այնպիսի շահի պաշտպանության նպատակ, որն օրենսդրի կողմից

⁷ Տե՛ս սույն որոշման 6-րդ կետը:

⁸ Տե՛ս սույն որոշման 6-րդ կետը:

նախատեսվել է որպես ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանի կողմից գործերի քննության նախապայման:

13. Վերը շարադրվածը հիմք է տալիս փաստելու, որ ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանի հետևությունն այն մասին, որ թիվ ՀԿԴ/0106/02/22 (ԵԴ/10742/02/22) քաղաքացիական գործն ըստ հայցի՝ ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարության ընդդեմ «Դասական երաժշտության առաջարկություն» հասարակական կազմակերպության՝ գումարի բռնագանձման պահանջի մասին, ենթակա է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին, հիմնավոր է:

14. Վերոգրյալի հիման վրա, գտնում եմ, որ ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարության հայցադիմումի հիման վրա հարուցված թիվ ՀԿԴ/0106/02/22 (ԵԴ/10742/02/22) քաղաքացիական գործը ենթակա է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի քննությանը:

Հիմք ընդունելով վերոշարադրյալը և ղեկավարվելով ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 26-րդ հոդվածով՝

Ո Ր Ո Շ Ե Ց Ի

թիվ ՀԿԴ/0106/02/22 (ԵԴ/10742/02/22) քաղաքացիական գործն ըստ հայցի՝ ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարության ընդդեմ «Դասական երաժշտության առաջարկություն» հասարակական կազմակերպության՝ գումարի բռնագանձման պահանջի մասին, ենթակա է Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին:

ԼԻԼԻԹ ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆ